

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84038,Szpur-Roman.html>
2022-12-03, 12:50

Szpur Roman

SZPUR Roman (20 XI 1916, McKees Rocks, Pensylwania – 20 VIII 2008, Ketterin, Ohio, USA), wynalazca, autor innowacji w zakresie techniki laserowej i medycznej.

Po odzyskaniu niepodległości reemigrował z rodziną do Polski. Jako dziecko przejawiał zainteresowanie techniką. W 1938 Sz. ukończył szkołę o profilu technicznym we Lwowie i podjął pracę w firmie projektującej i zakładającej instalacje elektryczne w szpitalach. Po wybuchu II wojny światowej rodziców zesłano na Syberię. Sz. przez Rumunię, Grecję, pn. Afrykę i Portugalię przedostał się w X 1940 do USA. Wstąpił do wojska, gdzie szybko dał się poznać jako sprawny racjonalizator. Jego pierwszym wdrożonym do użytku wynalazkiem była bomba służąca do przerywania linii telekomunikacyjnych. Po przeniesieniu do Korpusu Lotnictwa, przydzielono go do pracy w ośrodku rozwojowym w bazie Wright Field w Dayton (Ohio), gdzie zajmował się systemami kierowania ognia. Sz. uczestniczył w budowie urządzeń zastosowanych w samolotach B-29, B-47 i B-52. Po zwolnieniu ze służby kontynuował pracę badawczą w tym samym laboratorium jako pracownik cywilny. Był zaangażowany przy projektach dotyczących dział magnetycznych i broni laserowej. W 1963 odszedł z posady rządowej i podjął własną działalność, nadal pracując nad laserami. Stworzył pierwszy w dziejach bezsoczewkowy system skupiania wiązki laserowej Remet (Reflective Method), wykorzystujący układ luster z polerowanej stali nierdzewnej. Urządzenia wykorzystujące metodę Remet umożliwiały uzyskanie roboczej wiązki laserowej o średnicy 2,5 mikrona, co otwierało przed laserami możliwość zastosowania np. w mikrochirurgii czy spawaniu precyzyjnym. W 1969 Sz. uzyskał patent na laser o przeznaczeniu militarnym, w którym zastosował emiter fal wysokiej częstotliwości jako element wspomagający wzbudzenie promienia laserowego. Duże znaczenie miał jego

wynalazek magnetycznego miksera, znajdujący zastosowanie w przemyśle farmaceutycznym i perfumeryjnym.

Sz. jest uważany za wynalazcę pierwszej tzw. mokrej elektrody stosowanej w diagnostyce medycznej. Elektroda, wyposażona w pierścień zapobiegający wyciskaniu znajdującego się w niej silikonu, jest tak skonstruowana, że decydujący o jakości przylegania żel nie wysycha i zachowuje przydatność do użycia przez wiele miesięcy. W 1972–84 Sz. uzyskał przynajmniej 7 patentów na udoskonalenia w budowie elektrod. W 1980 założył firmę Dobre Inc., zajmującą się ich produkcją i dystrybucją. Niemal wszystkie jego pomysły stanowiły rozwiązania nowatorskie, wielokrotnie wyzyskiwane również przez współczesnych wynalazców i z powodzeniem wdrożone do produkcji. Były to m.in. cewnik stosowany w leczeniu chorób układu moczowego, strzykawka, system dozowania leków dożylnych, magnetyczna tacka na przybory chirurgiczne, kompresor do utrzymywania obiegu krwi, systemy terapii termalnej i magnetycznej. W ostatnich latach życia zajmował się problematyką produkcji energii z ruchu fal morskich i wiatru. Łącznie uzyskał ponad 40 patentów, większość dotyczyła aparatury medycznej.

K. Brown: *Inventors at Work: Interviews with 16 Notable American Inventors*, Redmond 1988; *Focusing Device Brings Laser Closer to Shop*, „American Machinist” 2 II 1965; *Roman Szpur*, „Dayton Daily News” 28 VIII 2008.

Sławomir Łotysz

[Poprzedni](#)
[Następny](#)